

REGELVERK FÖR UPPSÖKANDE VERKSAMHET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
GRUNDÖVERENSKOMMELSE I AVTAL OM ANSVARFÖRDELNING OCH SAMVERKAN AVSEEENDE HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I SKÅNE	3
SYFTET MED UPPSÖKANDE VERKSAMHET	5
BERÄTTIGADE PERSONER	5
TANDVÅRDSSTÖD VID PSYKISK FUNKTIONSHINDER	6
TANDVÅRDSSTÖD TILL PERSONER SOM VÅRDAS AV NÄRSTÅENDE	6
ANSÖKAN OM TANDVÅRDSINTYG	7
TANDVÅRDSINTYG	7
VAD INNEBÄR DET ATT HA ETT TANDVÅRDSINTYG	7
MUNHÄLSOBEDÖMNING	8
REGIONENS ANSVAR	8
KOMMUNENS ANSVAR	9
DEN UPPHANDLADE VÅRDGIVARENS ANSVAR	9
MUNVÅRDSUTBILDNING FÖR VÅRDPERSONAL	10
RAPPORT OM AVVIKELSE I VERKSAMHETEN	10
UTOMLÄNSPATIENTER	10
KONTAKTLISTA TILL ENHETEN FÖR TANDVÅRD	10

INLEDNING

Den 1 januari 1999 infördes ett ekonomiskt stöd för tandvård benämnt Tandvårdsreform 1999/2013. Reformen administreras av Sveriges landsting/regioner.

Det innebär att Region Skåne under reformen ansvarar för bland annat:

- kostnadsfri munhälsobedömning med individuell anpassad munhälsoinformation.
- utbildning i munvårdskunskap av omvårdnadspersonal.

Vilka personkategorier som berörs och vilken slags tandvård som ingår i deras förmån regleras via Tandvårdslagen (1985:125), Tandvårdsförordningen SOSFS(1998:1338), regionala vägledningar och regelverk.

Den uppsökande verksamheten upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling(LOU). Den vårdgivare som av Region Skåne har upphandlats för munhälsobedömning och munvårdsutbildning ska även kunna erbjuda berättigade personer nödvändig tandvård.

För mer information se www.vardgivare.skane.se

- avseende avtal gällande uppsökande verksamhet
- Regelverk tandvårdsreformen 1999/2013

GRUNDÖVERENSKOMMELSE I AVTAL OM ANSVARSFÖRDELNING OCH SAMVERKAN AVSEENDE HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN I SKÅNE.

Bilaga C, 14. Munhälsa – Uppsökande och nödvändig tandvård

Enligt tandvårdslagen har Region Skåne ansvar för att bedriva uppsökande verksamhet till vissa äldre och/eller funktionsnedsatta. Detta innebär att avgiftsfri munhälsobedömning och individuell rådgivning, årligen ska erbjudas de personer som ingår i målgruppen. Vid behov ska Region Skåne ge behandlingsinsatser i form av nödvändig tandvård. Flertalet av de berörda finns inom kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar. Enligt Tandvårdsförordningen ska Region Skåne och kommunerna samverka så att dessa personer kan få tillgång till tandvårdsinsatser.

Region Skånes ansvar

Region Skåne ska särskilt svara för att uppsökande tandvård bedrivs bland dem som

- kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt hälso- och sjukvårdslagen, eller
- får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller
- omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård, omsorg eller service som de personer som omfattas kommunens hälso- och sjukvårdsansvar
- personer som har långvariga och omfattande psykiska funktionsnedsättningar

Region Skåne svarar för att ovanstående målgrupper vid behov efter munhälsobedömning erbjuds behandlingsinsatser i form av nödvändig tandvård. Region Skåne ansvarar även för akut tandvård.

Kommunens ansvar

Kommunerna ansvarar för att bland de personer som har insatser enligt hälso- och sjukvårdslag (1982:763) HSL, socialtjänstlag (2001:453) SOL eller lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS, identifiera de som är berättigade till tandvårdsinsatser samt att informera dessa och vid behov även närstående om möjligheten till munhälsobedömning och rätten till behandlingsinsatser i form av nödvändig tandvård.

Identifieringen av berättigade personer ska ske enligt beslutade kriterier enligt Tandvårdslagen. Kommunerna beslutar själv om vem som ska ansvara för denna identifiering och vem som beställer tandvårdsintyg. Kommunen ska ombesörja att tandvårdsintyg beställs åt berättigad enligt anvisningar. Ytterst är det den verksamhetsansvariges ansvar att tillse att detta sker och att identifierade personer i målgruppen anmäls till Region Skåne enligt gällande rutiner.

Varje kommun ska utse minst en kontaktperson som är kommunens informationsbärare till övrig personal och som har samordningsansvar så att överenskommelsen verkställs och följs i kommunen samt för att utbyte av information ska kunna ske.

Kommunen ansvarar även för att all omvårdnadspersonalen årligen genomgår region Skånes tillhandahållna munvårdsutbildning.

För den praktiska tillämpningen hänvisas till bifogade "Regelverk för uppsökande verksamhet"

SYFTET MED UPPSÖKANDE VERKSAMHET

Den som är berättigad till tandvårdsstöd med uppsökande verksamhet och munhälsobedömning ska inte behöva känna smärta eller obehag på grund av problem i munhåla som går att åtgärda eller lindra.

- De berättigade ska få en god daglig omvårdnad vad det gäller mun och tänder och de ska årligen erbjudas en kostnadsfri munhälsobedömning.

BERÄTTIGADE PERSONER

Den uppsökande verksamheten som Region Skåne ansvarar för, med munhälsobedömning, finns angiven i Tandvårdslagen 8a § och vänder sig till personer med särskilda behov av vård och omsorg och som:

N1. kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt 18 § första stycket Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Det omfattar de personer som bor i kommunens särskilda boenden och har ett omfattande omvårdnadsbehov.

N2. får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård). De personer som bor i ordinärt boende och som på grund av allvarlig sjukdom har ett stort och varaktigt behov av vård och behandling. Det gäller personer som bland annat får avancerad sjukvård i hemmet. Tillfälliga sjukvårdsinsatser som efter en sjukhusvistelse eller hjälp med injektioner, omläggning eller läkemedelsdosering ingår inte.

N3. omfattas av lagen (1993:387) om Stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Om man tillhör LSS-personkrets och har en pågående insats är man berättigad till ett tandvårdsintyg. Om man tillhör LSS-personkrets och inte har en pågående insats bedöms man efter samma kriterier som övriga målgrupper, det vill säga hur stort och omfattande allmänna vårdbehovet är.

N4. får service och omvårdnad i ordinärt boende med motsvarande behov av omvårdnad som personer som omfattas av punkterna **N1-N3**.

I grupp **N4** inordnas även personer som har långvarigt och allvarligt psykiskt funktionshinder på grund av psykosjukdom eller annan svår psykisk störning och som varat längre än ett år. Den diagnostiserade psykiska sjukdomen ska medföra ett omfattande och varaktigt funktionshinder som gör att man av egen kraft inte kan uppsöka tandvården eller inse behovet av tandvård.

Det är inte boendeformen, den personliga ekonomin eller tandvårdsbehovet som avgör rätten till tandvårdsstöd utan det individuella behovet av vård, service och omvårdnad som ska vara omfattande och varaktigt. Med omfattande menas insatser minst 3 gånger per dag (morgon, middag, kväll) samt tillsyn på natten som kan bestå av ett trygghetslarm. Med varaktigt behov menas ett behov som förväntas kvarstå i minst ett år. Omvårdnad innebär i detta sammanhang att personal inom hemtjänst, sjukvård eller närstående rent praktiskt ger vård eller skötsel till personen. Målet med omvårdnaden är att öka personens välbefinnande genom att lindra symtom och förbättra funktioner.

Tandvårdsintygets giltighet är oftast tidsbegränsat för grupperna N2, N3, och N4. Berättigade i grupp N1 beviljas alltid tillsvidare. För tidsbegränsade tandvårdsintyg krävs en ny bedömning för eventuellt nytt utfärdande av tandvårdsintyg. Tandvårdsstödet i Region Skåne omfattar endast personer som är folkbokförda i Skåne.

TANDVÅRDSSTÖD VID PSYKISKT FUNKTIONSHINDER

Tandvårdsstödet är även avsett för personer med psykossjukdom eller annan svår psykisk störning som varat längre än ett år och som medfört omfattande funktionsnedsättning som påverkar den dagliga livsföringen på sådant sätt att socialt stöd och omsorg behövs, ibland i kombination med psykiatrisk och/eller somatisk vård (prop.1997/98:112). Rätten till tandvårdstödet baseras på psykiatrisk diagnos i kombination med funktionsnedsättningens omfattning.

Tandvårdsstödet ges oavsett boendeform. Den personliga ekonomin eller munstatus påverkar inte beslutet.

Intyget utfärdas i hemkommunen eller av utsedd personal inom Region Skånes psykiatri. Det är viktigt att dessa två aktörer samarbetar för att få en samsyn kring intygsutfärdandet. Gruppen benämns 4:2.

- Tandvårdsintyget utfärdas vanligtvis under 2 års tid. Finns behov av nytt tandvårdsintyg efter 2 år ska en ny bedömning göras

Följande underlag ska finnas vid handläggning/beställning av tandvårdsintyg:

- diagnos på psykisk sjukdom, syndrom eller beteendestörning enligt ICF (F00-F99).
- år för insjuknande
- beskrivning av socialt stöd och omsorg i vardagen, psykiatrisk och/eller somatisk vård, och av vem/vilka som har ansvaret för stödåtgärderna
- beskrivning av rehabilitering/habilitering och prognosen för insatserna

Missbruk:

Vid dubbeldiagnos, exempelvis personer med missbruk i kombination med psykisk störning, krävs diagnos av läkare på psykisk sjukdom, syndrom eller beteendestörning enligt ICF, (F00-F99) - plus missbruksdiagnosen (F10-F19).

Rättspsykiatrisk vård:

För personer som är dömda till rättspsykiatrisk vård krävs det att personen behandlas/vårdas under en längre tid.

TANDVÅRDSSTÖD TILL PERSONER SOM VÅRDAS AV NÄRSTÅENDE

Den som vårdas av närstående i hemmet har i vissa fall rätt till tandvårdsstöd. De dagliga insatserna ska då vara i nivå vad som krävs för grupp N4.

Ansökan görs genom en egenansökan som skickas till Enheten för tandvårdsstyrning, se rubriken "Ansökan Tandvårdsintyg".

ANSÖKAN OM TANDVÅRDSINTYG

Intygen beställs vanligen av kommunens biståndshandläggare, sjuksköterskor, LSS-handläggare eller personal inom psykiatrin.

- Personer som anser sig att vara berättigade till tandvårdsstöd ska i första hand vända sig till sin kommun för råd och information.
- Den som vårdas av närstående i hemmet ska vända sig till handläggare på Enheten för tandvårdsstyrning i Region Skåne för en egenansökan. För egenansökan krävs specifik blankett som rekvireras via Enheten för tandvårdsstyrning. Vid egenansökan krävs alltid ett läkarintyg som bekräftar diagnos, prognos och grad av omvårdnadsbehov.
- Tandvårdsintyg ska beställas till berättigade i samband med biståndsbedömning eller motsvarande.

Kontaktuppgifter till Enheten för tandvårdsstyrning se vardgivare.skane.se/tandvard

Tandvårdsintyg som beställts på felaktigt underlag kan alltid återkallas av Enheten för tandvårdsstyrning i Region Skåne.

TANDVÅRDSINTYG

Tandvårdsintyget ger den berättigade rätt till en kostnadsfri munhälsobedömning per år och nödvändig tandvård. Intyget är en värdehandling som finns registrerad i Tandvårdsfönster som är ett IT-stöd i Region Skåne. Sedan 2014 får berättigad inget Tandvårdsintyg fysiskt utan det finns endast registrerat i Tandvårdsfönster.

Tandvårdsintyget ska vid utfärdandet dokumenteras enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Om tandvårdsintyget är utgången eller närmar sig slutdatum kan ett nytt intyg beställas efter förnyad bedömning. Ansvaret för att påtala behovet av nytt tandvårdsintyg vilar i första hand på vårdtagaren eller dennes företrädare.

En broschyr ”Bra tänder för ett bra liv” kan vara till hjälp och den beställs kostnadsfritt från enhet.tandvard@skane.se

VAD INNEBÄR DET ATT HA ETT TANDVÅRDSINTYG

Tandvårdsintyget innebär att man har rätt till en kostnadsfri munhälsobedömning per år och nödvändig tandvård inom ramen för högkostnadsskyddet för öppen hälso- och sjukvård. När man har fått ett erbjudande om munhälsobedömning kan man välja att tacka ja eller nej, men man kan inte välja utförare. Munhälsobedömning är en förenklad kontroll av munhåla, tänder och tandersättning. Bedömningen utförs av legitimerad tandhygienist eller legitimerad tandläkare i patientens hem. Om man tackar nej till en munhälsobedömning har man rätt att ändra sig och få den utförd vid ett senare tillfälle. Även om man tackar nej till munhälsobedömningen har man fortfarande rätt till nödvändig tandvård

MUNHÄLSOBEDÖMNING

De vårdgivare som upphandlats av Region Skåne enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) ska, i samverkan med kommun, erbjuda samtliga berättigade en årlig kostnadsfri munhälsobedömning och genomföra denna på alla som accepterat erbjudandet.

Det är viktigt att erbjudandet om munhälsobedömning görs så att den enskildes medbestämmande respekteras. Erbjudandet om en munhälsobedömning ska besvaras med ett ja eller nej.

Om man tackar nej till en munhälsobedömning har man rätt att ändra sig och få den utförd vid ett senare tillfälle. Även om man tackar nej till munhälsobedömningen har man fortfarande rätt till nödvändig tandvård. Det är patienten som väljer vilken tandvårdsenhet som ska utföra den nödvändiga tandvården.

Muntlig information av ansvarig personal på boende/område om speciell hänsyn, ska alltid ges till tandvårdspersonal inför munhälsobedömningen.

Vid munhälsobedömningen ska vårdpersonal från boendet finnas med för att informeras om personens tillstånd och eventuella problem samt för att ta del av om hur den dagliga munvården ska skötas på bästa sätt. Även anhöriga kan vara med vid bedömningen.

Efter en munhälsobedömning lämnas skriftlig information till boendets vårdpersonal på ett så kallat munvårdskort. Kortet är ett underlag för information till vårdtagare och personal på boendet om hur munvården ska skötas. Munvårdskortet ska finnas hos vårdtagaren.

REGION SKÅNES ANSVAR

Region Skåne ansvarar för Tandvårdsreform 1999/2013 i vilket det ingår att berättigade erbjuds och erhåller munhälsobedömning och att munvårdsutbildning ges till omvårdnadspersonal.

I ansvaret ingår:

- att samarbete och samverkan med Region Skånes kommuner och enligt LOU upphandlad vårdgivare
- att upphandla uppsökande verksamhet och munvårdsutbildning
- att utfärda Tandvårdsintyg till berättigade. Tandvårdsintyg som beställs på felaktiga grunder kan alltid återkallas av Region Skåne
- att ansvarar för att säkerställa finansiering av uppsökande verksamhet och munvårdsutbildning
- att i tillämpliga delar informerar om Tandvårdsreform 1999/2013.
- att medverka till att personer som identifierar och beställer intyg får utbildning och kunskap om tandvårdsstödet i Region Skåne.
- att säkerställa kvalitén i munhälsobedömningar och utbildningar

KOMMUNENS ANSVAR

Kommunerna ska tillhandahålla Region Skåne de uppgifter som behövs för uppföljning av tandvård som ges till personer som avses i Tandvårdslagen 8a §.

I ansvaret ingår:

- att verka för ett optimalt samarbete och samverkan med Region Skåne, Enheten för tandvårdsstyrning och upphandlat tandvårdsföretag för uppsökande verksamhet
- att identifiera och informera personer som tillhör målgrupperna samt utse person/er som är kontaktperson gentemot Region Skåne och leverantör av uppsökande verksamhet
- att tandvårdsintyg beställs till berättigad och att de erbjuds munhälsobedömning
- att i samverkan med upphandlad vårdgivare informera om och erbjuda munhälsobedömning till berättigade
- att meddela upphandlad vårdgivare de personer som tackat ja till munhälsobedömning
- att möjliggöra så att omvårdnadspersonal medverkar vid munhälsobedömning och tar emot instruktioner om fortsatt munvård.
- att vara kontaktlänk och medverka till att personer med tandvårdsbehov kommer till behandling vid vald tandvårdsenhet
- att ansvara för förberedelser så som hälsodeklaration inför nödvändig tandvård samt uppvisa högkostnadskort och eventuellt frikort.
- att möjliggöra så att omvårdnadspersonal deltar vid munvårdsutbildning
- att säkerställa att alla personer som identifierar och beställer Tandvårdsintyg har utbildning och kunskap om tandvårdsstödet i Region Skåne.
- att ansvarig sjuksköterska involveras i tillämpliga delar.

DEN UPPHANDLADE VÅRDGIVARENS ANSVAR

I ansvaret ingår:

- att vårdgivaren har tecknat avtal, enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), med Region Skåne om att utföra uppsökande verksamhet. I denna ingår munhälsobedömning och munvårdsutbildning för omvårdnadspersonal. Vårdgivaren ska dessutom kunna erbjuda akutbehandling samt vid önskemål från berättigad kunna utföra planerad nödvändig tandvård.
- att vårdgivaren samarbetar och samverkar med kommunerna i Skåne och Enheten för tandvårdsstyrning, Region Skåne.

MUNVÅRDSUTBILDNING FÖR VÅRDPERSONAL

För att ge vårdpersonalen en ökad kunskap så att munvården blir en självklar del av den dagliga omvårdnaden anordnar vårdgivaren, som upphandlats av Region Skåne, munvårdsutbildning för omvårdnadspersonal. Utbildningen skall anpassas mot det behov som aktuell patientgrupp uppvisar.

Vårdgivaren som är upphandlad av Region Skåne är den som kontaktar respektive boende eller områdesansvariga för att komma överens om hur och när munvårdsutbildningen ska genomföras. Munvårdsutbildningen utförs sedan i samråd mellan parterna.

RAPPORT OM AVVIKELSE I VERKSAMHETEN

Avvikelser i verksamheten ska rapporteras till Enheten för tandvårdsstyrning i Region Skåne.

Återkoppling och åtgärdande sker sedan i samråd mellan involverade parter.

I enskilda patientfall kan vårdtagaren alltid kontakta Patientnämnden i Region Skåne.

UTOMLÄNSPATIENTER

Personer som är folkbokförda i Skåne men som är bosatta utanför Skåne har rätt till uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård på samma villkor som om de bott kvar i Skåne. Munhälsobedömning till patienter som vistas i Skåne men är folkbokförda i något annat landsting/region betalar Region Skåne samma ersättning till vårdgivare som för personer folkbokförda i Skåne.

Det är alltid det landsting/region där man är folkbokförd som utfärdar tandvårdsintyg.

KONTAKTUPPGIFTER TILL ENHETEN FÖR TANDVÅRD HITTAR DU PÅ
vardgivare.skane.se/tandvard